GIẢI THÍCH
BỘ SONG ĐỐI

THERAVĀDA
PHẬT GIÁO NGUYÊN THỦY

TẠNG THẮNG PHÁP

GIẢI THÍCH
BỘ SONG ĐỐI
XỨ SONG

QUYỂN 2

Nguyên tác: Ngài Saddhamma Jotika
Dịch giả: Thượng tọa Khải Minh

NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC

PHẦN QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

(Atītavārapaccanika)

Phần Người

(Puggalavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa sotāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Vấn ngược: **Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà nhãn xứ không từng sanh trong những kiếp trước không có, chỉ có người nhãn xứ đã từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà nhĩ xứ không từng sanh trong những kiếp trước không có, chỉ có người nhĩ xứ đã từng sanh.

(Ngọn còn lại như Tỷ Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Nhĩ Xứ Ngọn và tất cả gốc còn lại trình bày tương tự như Nhãn Xứ Gốc)

Kết Thúc Phần Người

Phần Cõi

(Okāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha sotāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là nhĩ xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhĩ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là nhĩ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, asaññasatte arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ

từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không từng sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, arūpe tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc thì nhãn xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** (*Trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô sắc thì nhãn xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpe tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, asaññasatte tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc **và** cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpe tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** (*Trong cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không*

từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi Vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù nhãn xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ không từng sanh không có, pháp xứ từng sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhãn Xứ Gốc

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tattha jivhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là thiệt xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thiệt xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thiệt xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

(Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare arūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, asaññasatte tattha ghānāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc **và** cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare arūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjittha**

(*Trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte tattha ghānāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

4- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù nhãn xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ không từng sanh không có, pháp xứ từng sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc.)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tattha gandhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjittha, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là khí xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, arūpe tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc, khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì khí xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng "Phải rồi!" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là khí xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ*

không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** (*trong cõi vô sắc, khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù sắc xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở, cho dù ý xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh.

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù sắc xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ không từng sanh không có, pháp xứ từng sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn *Song Đối*

Vấn xuôi: **Yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (***Ý xứ không từng sanh trong cõi nào***) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Ý xứ không từng sanh trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi vô

tưởng là chi pháp của câu mở, cho dù ý xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ không từng sanh không có, pháp xứ từng sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết thúc Phần Cõi

Phần Người Và Cõi

(Puggalokāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam

nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì nhãn xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ**

tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì nhãn xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì nhãn xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc

vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô*

tưởng thì nhãn xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì nhãn xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ**

tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, nhãn xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì nhãn xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất Lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng không từng sanh.

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày tương tự như Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 15 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 15 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi

sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

2- Tỷ Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 15 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 15 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

3- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy;

còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng*

sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì tỷ xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh

cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha** (đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì tỷ xứ không từng sanh và ý xứ cũng không từng sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán

quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng "Phải rồi!" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

5- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì tỷ xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì tỷ xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không từng sanh.

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc, trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng không từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha

(*Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha**

rūpāyatanaṃ nuppajjittha *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì **ý** xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhavāsānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì sắc xứ không từng sanh và **ý** xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì **ý** xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì **ý** xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không từng sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*.

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ*

không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì sắc xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế

sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì sắc xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi

Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng không từng sanh.

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình tương tự như tỷ xứ gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy;

còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjittha *(Ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào)* là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không từng sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng không từng sanh.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết thúc Phần Người và cõi

Kết Thúc Phần Quá Khứ Đối Lập

PHẦN VỊ LAI THUẬN TÙNG

(Anāgatavārānuloma)

Phần Người

(Puggalavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa sotāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!"(**amantā**).

Vấn ngược: **Yassa vā pana sotāyatanaṃ uppajjissati, tassa sotāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana sotāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và

sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati** (*Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** (*đối với người ngoài ra đó thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và

sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn.)

(Sắc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Nhĩ Xứ Ngọn)

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ manāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người nào sẽ sanh trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì ý xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả

hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ đắc chứng đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong

7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh trở lại trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ đắc chứng đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh trở lại trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjissati** (*Đối với người sẽ sanh trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ Manāyatanañca Uppajjissati Cakkhāyatanañca Uppajjissati** (*Đối Với Người Ngoài Ra Đó Thì Ý Xứ Sẽ Sanh Và Nhãn Xứ Cũng Sẽ Sanh*) Là Câu Đáp Trong Câu Vấn Ngược Này, Thuộc Câu Đáp Kết Luận Phân Tích Bằng Cách Trực Tiếp (Đi Ngay).

(Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Ý Xứ Ngọn.)

ꕥ Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc ꕥ

Nhĩ Xứ Gốc , trình bày như Nhãn Xứ Gốc.

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa jivhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana jivhāyatanaṃ uppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ uppajjissati (*thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trong cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trong cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana jivhāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trong cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người

phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trong cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

(Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn.)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ rūpāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì sắc xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trở lại cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trở lại cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh trở lại trong cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trở lại cõi

dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trở lại cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh trở lại trong cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh trở lại cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân,

người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ rūpāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ngoài ra đó thì sắc xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ arūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati**

no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ manāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.

Đối với người nào sẽ sanh vào cõi sắc giới, cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì ý xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ đắc chứng Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ

sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ đắc chứng Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ arūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người nào sẽ sanh vào cõi sắc giới, cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ manāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ngoài ra đó thì ý xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự nhu Ý Xứ Ngọn)

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa gandhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ sanh với người nào thì khí xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ gandhāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ rūpāyatanañca uppajjissati gandhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người nào sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ sanh nhưng khí xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì sắc xứ sẽ sanh và khí xứ cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana gandhāyatanaṃ uppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Sắc xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa gandhāyatanaṃ uppajjissati (*thì khí xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ sanh với người nào thì khí xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ gandhāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người nào sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ sanh nhưng khí xứ sẽ không sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ rūpāyatanañca uppajjissati gandhāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ngoài ra đó thì sắc xứ sẽ sanh và khí xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana gandhāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi dục giới nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye arūpānaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati, itaresaṃ tesaṃ manāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người nào sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy; còn đối với người ngoài ra đó thì ý xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Sắc xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và

đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) rồi sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) rồi sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong

cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye arūpānaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người nào sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, ý xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi ngũ uẩn nữa.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ tesaṃ manāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ngoài ra đó thì ý xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Pháp Xứ Ngọn, Trình bày tương tự như Ý Xứ Ngọn)

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa manāyatanaṃ uppajjissati, tassa dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ sanh với người nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati, tassa manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa manāyatanaṃ uppajjissati (***Ý xứ sẽ sanh với người nào***) là câu mở.

Tassa dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả

hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh trở lại vào trong cõi mà mình đang ở nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Ý xứ sẽ sanh với người nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh trở lại vào trong cõi mà mình đang ở nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh trở lại vào trong cõi mà mình đang ở nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh trở lại vào trong cõi mà mình đang ở nữa. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người

Phần Cõi

(Okāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tattha sotāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana sotāyatanaṃ uppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha sotāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana sotāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ*

sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana ghānāyatanaṃ uppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

(Thiệt xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ uppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokāre tattha rūpāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati** (*Trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha rūpāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** (*trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu

vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Tỷ Xứ Ngọn.)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ uppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpe tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokāre tattha manāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ*

sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpe tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati** (*Trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha manāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** (*trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte arūpe tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte arūpe tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati** (*Trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** (*trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày tương tự như Nhãn Xứ Gốc.)

(Tỷ Xứ Gốc, Thiệt, Thân, Sắc, Khí, Vị, Xúc, trình bày tương tự như phần cỏi Quá Khứ thuận Tùng)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha manāyatanaṃ uppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati, tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ uppajjissati, catuvokāre pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati.**

Trong cõi vô tưởng, pháp xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy; còn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha manāyatanaṃ uppajjissati *(Ý xứ sẽ sanh trong cõi nào)* là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Ý xứ sẽ sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng **và** 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ uppajjissati** (*Trong cõi vô tưởng, pháp xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi tứ uẩn, 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **catuvokāre pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati** (*trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết thúc Phần Cõi

Phần Người Và Cõi

(Puggalokāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha sotāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha sotāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ**

uppajjissati, kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.

Đối với người ở trong cõi sắc giới, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi dục giới thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, nhãn xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi dục giới thì nhãn xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ*

sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ*

sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối

với người ở trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpanaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no**

ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh lại trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp*

xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh lại trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và nhãn xứ sẽ sanh lại trong cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati cakkhāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và nhãn xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày tương tự như Nhãn Xứ gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjissati (*thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả

hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ, thiệt xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ, thiệt xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ, thiệt xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ, thiệt xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

(Thân Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ**

uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.

Đối với người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi dục giới thì sắc xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"*

là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi dục giới thì sắc xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi dục giới thì ý xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế

sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi dục giới thì ý xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

4- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati, kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, pháp xứ

sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi dục giới thì pháp xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và

sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và tỷ xứ sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati ghānāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi dục giới thì pháp xứ sẽ sanh và tỷ xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc, trình bày tương tự như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjissati, kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati gandhāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ sẽ sanh nhưng khí xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi dục giới thì sắc xứ sẽ sanh và khí xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjissati (*thì khí xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi

Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjissati** (*Đối với người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ sẽ sanh nhưng khí xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati gandhāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi dục giới thì sắc xứ sẽ sanh và khí xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là khí xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ sanh.

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn

đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ*

sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có

sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, ý xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati, pañcavokārānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng thì pháp xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati (*thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người

lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, pháp xứ sẽ sanh nhưng sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokārānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ**

tattha dhammāyatanañca uppajjissati rūpāyatanañca uppajjissati *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng thì pháp xứ sẽ sanh và sắc xứ cũng sẽ sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

ꕥ ***Kết Thúc Sắc Xứ Gốc*** ꕥ

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày giống như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha manāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃtesaṃtatthadhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati, catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, pháp xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha manāyatanaṃ uppajjissati *(Ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào)* là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Ý xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjissati (*thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng

và 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào trong cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, pháp xứ sẽ sanh nhưng ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ sanh vào trong cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **catuvokārānaṃ pañcavokārānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjissati manāyatanañca uppajjissati** *(đối với người ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì pháp xứ sẽ sanh và ý xứ cũng sẽ sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết thúc Phần Người và cõi

Kết Thúc Phần Vị Lai Thuận Tùng

PHẦN VỊ LAI ĐỐI LẬP

(Anāgatavārapaccanika)

Phần Người

(Puggalavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa sotāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào trong 1 cõi vô sắc nào nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp

và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh

quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpavacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi

sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu

học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh

trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch

Níp Bàn, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ

sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti**

tesaṃ cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati *(Đối với người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* **là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.**

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

(Pháp Xứ Ngọn, trình bày giống như Ý Xứ Ngọn)

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhĩ xứ Gốc.)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa jivhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang

sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa, rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân đang sanh trong cõi 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc

giới nữa, rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân đang sanh trong cõi 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang

sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa, rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân đang sanh trong cõi 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng "Phải rồi!" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang

chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa, rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân đang sanh trong cõi 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Thân Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ

sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc

Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ arūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới, cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ nuppajjissatti (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân đang sanh vào trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Người phàm tam nhân đang sanh vào trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ arūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh vào cõi sắc giới, cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc

Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"*

là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Pháp Xứ Ngọn, trình bày giống như Ý Xứ Ngọn)

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc trình bay giống như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa gandhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ gandhāyatanaṃ nuppajjissanti no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì khí xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người

phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc

Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ

sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi sắc giới nữa rồi sẽ viên tịch Níp

Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye rūpāvacaraṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ gandhāyatanaṃ nuppajjissanti no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh vào trong cõi sắc giới rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót (pacchimabhavika) đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào trong một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ ye ca arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót hay người sẽ sanh vào trong cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn thì khí xứ sẽ*

không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ rūpāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy; còn đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ*

không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân đang sanh trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) sẽ chứng đắc Đạo thấp và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn. 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 7 cõi vui dục giới, 9 cõi sắc giới (trừ cõi tứ thiền) và sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn.

3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào một cõi vô sắc nào nữa (trừ cõi thấp hơn) rồi sẽ viên tịch Níp Bàn là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Ye arūpaṃ uppajjitvā parinibbāyissanti tesaṃ rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ manāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người sẽ sanh vào cõi vô sắc rồi sẽ viên tịch Níp Bàn, sắc xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ rūpāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

(Pháp Xứ Ngọn, trình bày giống như Ý Xứ Ngọn)

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc,Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc, trình bày giống như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ không sanh với người nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tassa manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa manāyatanaṃ nuppajjissati (***Ý xứ sẽ không sanh với người nào***) là câu mở.

Tassa dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc

Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Ý xứ sẽ không sanh với người nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người

Phần cõi

(Okāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha sotāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana sotāyatanaṃ nuppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha sotāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana sotāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, asaññasatte arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ

sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, arūpe tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi vô tưởng, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc thì nhãn xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi vô tưởng, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô sắc thì nhãn xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpe tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjissati, asaññasatte tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc **và** cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpe tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô tưởng là chi

pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng "Phải rồi!" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!" (**uppajjissati**).

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi vô tưởng, 4 cõi

vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù nhãn xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ sẽ không sanh không có, pháp xứ sẽ sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha jivhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacaretatthaghānāyatanaṃnuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

3- Tỷ Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là khí xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

4- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare arūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjissati, asaññasatte tattha ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc **và** cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare arūpāvacare tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha manāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên cõi vô

tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **asaññasatte tattha ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

5- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 16 cõi sắc

giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù tỷ xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ sẽ không sanh không có, pháp xứ sẽ sanh ở mọi cõi.

ꕥ *Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc* ꕥ

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc trình bay giống như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, arūpe tattha gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Trong cõi sắc giới, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy; còn trong cõi vô sắc thì khí xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 16 cõi sắc giới **và** 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ*

sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** (*Trong cõi sắc giới, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **arūpe tattha gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** (*trong cõi vô sắc thì khí xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù sắc xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở, cho dù ý xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh.

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở, cho dù sắc xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ sẽ không sanh không có, pháp xứ sẽ sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày giống như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha manāyatanaṃ nuppajjissati, tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Sẽ sanh!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha manāyatanaṃ nuppajjissati *(Ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào)* là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Ý xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Sẽ sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì cõi vô tưởng là chi

pháp của câu mở, cho dù ý xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì cõi mà pháp xứ sẽ không sanh không có, pháp xứ sẽ sanh ở mọi cõi.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Cõi

Ghi chú: Việc trình bày phần cõi liên quan đến 3 phần trọng yếu (mahāvara) là phần sanh (uppādavāra), phần diệt (nirodhavāra) và phần sanh diệt (uppādanirodhavāra) kể từ phần hiện tại quá khứ (paccuppannātītavāra)… trở đi thì việc trình bày diễn tiến tương tự như nhau. Vì vậy mới không trình bày lặp lại nữa cho nên chỉ xin trình bày tóm tắt vừa đủ cho học viên suy nghĩ để trình bày theo chi tiết nương theo việc trình bày ban đầu.

Trình Bày Theo Tóm Tắt Như Sau:

11 cõi dục giới, 11 xứ đang sanh, từng sanh, sẽ sanh, đang diệt, từng diệt, sẽ diệt trong cõi ấy. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Cakkhāyatanaṃ… uppajjati, uppajjittha, uppajjissati, nirujjhati, nirujjhittha, nirujjhissati**.

15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) 5 xứ là nhãn, nhĩ, sắc, ý, pháp đang sanh, từng sanh, sẽ sanh, đang diệt, từng diệt, sẽ diệt trong cõi ấy. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Cakkhāyatanaṃ… uppajjati, uppajjittha, uppajjissati, nirujjhati, nirujjhittha, nirujjhissati.**

Và 6 xứ còn lại như tỷ xứ… không đang sanh, không từng sanh, sẽ không sanh, không đang diệt, không từng diệt, sẽ không diệt trong cõi ấy. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **ghānāyatanaṃ… nuppajjati, nuppajjittha, nuppajjissati, na nirujjhati, na nirujjhittha, na nirujjhissati.**

Cõi vô tưởng 2 xứ là sắc xứ, pháp xứ đang sanh, từng sanh, sẽ sanh, đang diệt, từng diệt, sẽ diệt trong cõi ấy. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Rūpāyatanaṃ… uppajjati, uppajjittha, uppajjissati, nirujjhati, nirujjhittha, nirujjhissati.**

Và 9 xứ còn lại như nhãn xứ… không đang sanh, không từng sanh, sẽ không sanh, không đang diệt, không từng diệt, sẽ không diệt trong cõi ấy. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Cakkhāyatanaṃ… nuppajjati, nuppajjittha, nuppajjssati, na nirujjhati, na nirujjhittha, na nirujjhissati.**

4 cõi vô sắc 2 xứ là ý xứ, pháp xứ đang sanh, từng sanh, sẽ sanh, đang diệt, từng diệt, sẽ diệt. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Manāyatanaṃ… uppajjati, uppajjittha, uppajjissati, nirujjhati, nirujjhittha, nirujjhissati.**

Và 9 xứ còn lại như nhãn xứ… không đang sanh, không từng sanh, sẽ không sanh, không đang diệt, không từng diệt, sẽ không diệt. Như trình bày phân tích câu đáp rằng: **Cakkhāyatanaṃ… nuppajjati, nuppajjittha, nuppajjissati, na nirujjhati, na nirujjhittha, na nirujjhissati.**

Phần Người Và Cõi

(Puggalokāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên

tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng nhãn xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi

ngũ uẩn với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati cakkhāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và nhãn xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì nhãn xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì nhãn xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi

này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người

phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi

vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì nhãn xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, nhãn xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn thì nhãn xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi

tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng sẽ không sanh.

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp là người kiếp chót đang sanh trong cõi vui dục giới. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi vui dục giới, với 7 cõi vui dục giới. 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp là người kiếp chót đang sanh trong cõi vui dục giới.

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi vui dục giới, với 7 cõi vui dục giới. 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp là người kiếp chót đang sanh trong cõi vui dục giới. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi vui dục giới, với 7 cõi vui dục giới. 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp là người kiếp chót đang sanh trong cõi vui dục giới.

Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi vui dục

giới, với 7 cõi vui dục giới. 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi dục giới và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Thân Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

Ghi chú: Từ "Phải rồi!" (amantā) trong nơi đây phân tích pāḷi tức **kamāvacare pacchimabhavikānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati jivhāyatanañca nuppajjissati.**

(đối với người ở trong dục giới kiếp chót, người sắc giới, người vô sắc giới, trong cỏi đó tỷ xứ sẽ không sanh và Thiệt Xứ cũng sẽ không sanh.)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh), cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh), cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh), cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì tỷ xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh), cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên

tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh), cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ

không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc

A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu

mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót ở trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô tưởng thì tỷ xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi tứ uẩn, 25 cõi ngũ uẩn (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

4- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót thì tỷ xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì tỷ xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjissati (*thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ

uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng sẽ không sanh.

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

(Thiệt Xứ Gốc, Thân Xứ Gốc trình bay giống như Tỷ Xứ Gốc)

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi sắc giới, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì khí xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn

(trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng sẽ không sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, vơi 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, vơi 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi sắc giới, khí xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi ngũ uẩn, với 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 25 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre pacchimabhavikānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người người kiếp chót ở trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc thì khí xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ**

nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati.

Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yatha manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót thì ý xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết

trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ sẽ không sanh nhưng ý xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjissati manāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và ý xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yatha manāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng và sẽ sanh vào

cõi vô tưởng nữa, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ sẽ không sanh nhưng sắc xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjissati rūpāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì ý xứ sẽ không sanh và sắc xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa,với 4 cõi vô sắc

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam

nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc và sẽ sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì sắc xứ sẽ không sanh và pháp xứ cũng sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati

(*Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjissati (*thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và

đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng sẽ không sanh.

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày giống như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati.**

Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ sẽ không sanh

nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người kiếp chót thì ý xứ sẽ không sanh và pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissatīti?**

Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjissati *(Ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào)* là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng

và người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Ý xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjissati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati** *(Đối với người ở trong cõi vô tưởng, ý xứ sẽ không sanh nhưng pháp xứ sẽ sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp

Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ).

4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pacchimabhavikānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjissati dhammāyatanañca nuppajjissati** *(đối với người kiếp chót thì ý xứ sẽ không sanh và pháp xứ sẽ không sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjissati (*Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjissati (*thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn. Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh).

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ sẽ không sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ sẽ không sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học là người kiếp chót đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn.

Bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, với 4 cõi tứ uẩn, 22 cõi ngũ uẩn (trừ 4 cõi khổ). 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh và đang chết trong 30 cõi và sẽ không sanh vào cõi mà mình đang ở nữa, với 30 cõi (trừ cõi Sắc cứu cánh) là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng sẽ không sanh.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Vị Lai Đối Lập

Khi Đức Phật thuyết phần vị lai kết thúc, Ngài thuyết **phần hiện tại quá khứ** tiếp theo.

Phần hiện tại quá khứ có 2 là thuận tùng, đối lập. Đức Phật thuyết thuận tùng trước, rồi Ngài thuyết đối lập tiếp theo.

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ THUẬN TÙNG

(Paccuppannātītavārānuloma)

Phần Người

(Puggalavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa sotāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh với người nào thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana sotāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ sotāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjati, sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ sotāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong 31 cõi và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhĩ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh thì nhĩ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ uppajjittha (*thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh với người nào thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana sotāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc

nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang

sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ sotāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong 31 cõi và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhĩ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ sotāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu nhãn đang sanh thì nhĩ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(9 xứ ngọn còn lại như Tỷ Xứ Ngọn… đến Pháp Xứ Ngọn trình bày giống như Nhĩ Xứ Ngọn)

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ uppajjati, tassa jivhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Tỷ xứ đang sanh với người nào thì thiệt xứ từng diệt với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana jivhāyatanaṃ uppajjittha, tassa ghānāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thiệt xứ từng sanh với người nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ āghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ jivhāyatanaṃ uppajjittha no**

ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjati, saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ jivhāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati.

Đối với những người đang chết và người vô tỷ đang sanh, thiệt xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu tỷ đang sanh thì thiệt xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ uppajjati (*Tỷ xứ đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ uppajjittha (*thì thiệt xứ từng diệt với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ đang sanh với người nào thì thiệt xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"*

là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana jivhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thiệt xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ uppajjati (*thì tỷ xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào thì nhĩ xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở trong vế trước, có

sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ āghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ jivhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ ghānāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô tỷ đang sanh, thiệt xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ jivhāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu tỷ đang sanh thì thiệt xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(7 ngọn còn lại như Thân xứ Ngọn… cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn.)

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

Thiệt Xứ Gốc

(Jivhāyatanamūla)

1- Thiệt Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa jivhāyatanaṃ uppajjati, tassa kāyāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thiệt xứ đang sanh với người nào thì thân xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana kāyāyatanaṃ uppajjittha, tassa jivhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thân xứ từng sanh với người nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ kāyāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ jivhāyatanaṃ uppajjati, sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ kāyāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết và người vô thiệt đang sanh, thân xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu thiệt đang sanh thì thân xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa jivhāyatanaṃ uppajjati (*Thiệt xứ đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa kāyāyatanaṃ uppajjittha (*thì thân xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ đang sanh với người nào thì thân xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana kāyāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thân xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ uppajjati (*thì thiệt xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là thân xứ từng sanh với người nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ kāyāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ jivhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô thiệt đang sanh, thân xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ kāyāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati**

(đối với người hữu thiệt đang sanh thì thân xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(6 ngọn còn lại như Sắc Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày giống như Thân Xứ Ngọn)

Kết Thúc Thiệt Xứ Gốc

Thân Xứ Gốc

(Kāyāyatanamūla)

1- Thân Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa kāyāyatanaṃ uppajjati, tassa rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thân xứ đang sanh với người nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana rūpāyatanaṃ uppajjittha, tassa kāyāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ từng sanh với người nào thì thân xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ kāyāyatanaṃ uppajjati, sakāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ rūpāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết và người vô thân đang sanh, sắc xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu thân đang sanh thì sắc xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa kāyāyatanaṃ uppajjati (*Thân xứ đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thân xứ đang sanh với người nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa kāyāyatanaṃ uppajjati (*thì thân xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát

na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ từng sanh với người nào thì thân xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ kāyāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô thân đang sanh, sắc xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sakāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ rūpāyatanañca**

uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati *(đối với người hữu thân đang sanh thì sắc xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(5 xứ ngọn còn lại như Khí Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ ngọn, trình bày giống như Sắc Xứ Ngọn)

Kết Thúc Thân Xứ Gốc

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ uppajjati, tassa gandhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Sắc xứ đang sanh với người nào thì khí xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana gandhāyatanaṃ uppajjittha, tassa rūpāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là khí xứ từng sanh với người nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjati, sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ gandhāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết và người vô sắc đang sanh, khí xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu sắc đang sanh thì khí xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ uppajjati (*Sắc xứ đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa gandhāyatanaṃ uppajjittha (*thì khí xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Sắc xứ đang*

sanh với người nào thì khí xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana gandhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là khí xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ uppajjati (*thì sắc xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ từng sanh với người nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ rūpāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô sắc đang sanh, khí xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy).* Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với

câu hỏi, như thuyết rằng: **sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ gandhāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu sắc đang sanh thì khí xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(4 ngọn còn lại như Vị Xứ Ngọn… cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày giống như Thân Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa manāyatanaṃ uppajjati, tassa dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Ý xứ đang sanh với người nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa manāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào thì ý xứ đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ manāyatanaṃ uppajjati, sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ dhammāyatanañca uppajjittha manāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết và người vô tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh nhưng ý xứ không đang sanh với người ấy; còn đối với người hữu tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh và ý xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa manāyatanaṃ uppajjati (***Ý xứ đang sanh với người nào***) là câu mở.

Tassa dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Ý xứ đang sanh với người nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ uppajjati (*thì ý xứ đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào thì ý xứ đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ manāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh nhưng ý xứ không đang sanh với người ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ dhammāyatanañca uppajjittha**

manāyatanañca uppajjati *(đối với người hữu tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh và ý xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết thúc Phần Người

Phần cõi

(Okāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha sotāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana sotāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là nhĩ xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha sotāyatanaṃ uppajjittha (*thì nhĩ xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì nhĩ xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và nhĩ xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana sotāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là nhĩ xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ từng*

sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha ghānāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì tỷ xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati ghānāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và tỷ xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana ghānāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là tỷ xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha (*thì tỷ xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì tỷ xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng tỷ xứ không từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati ghānāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và tỷ xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana ghānāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là tỷ xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

3- Nhãn Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha jivhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì thiệt xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati jivhāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng thiệt xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và thiệt xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana jivhāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thiệt xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha (*thì thiệt xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì thiệt xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ

nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng thiệt xứ không từng sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati jivhāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và thiệt xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana jivhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thiệt xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

4- Nhãn Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha kāyāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì thân xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati kāyāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng thân xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và thân xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana kāyāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thân xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha (*thì thân xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì thân xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng thân xứ không từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati kāyāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và thân xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana kāyāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thân xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thân xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh trong cõi ấy.

5- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana rūpāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, pañcavokāre tattha rūpāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Trong cõi vô tưởng, sắc xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** (*Trong cõi vô tưởng, sắc xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha rūpāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** (*trong cõi ngũ uẩn thì sắc xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

6- Nhãn Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha gandhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì khí xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati gandhāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng khí xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và khí xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana gandhāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là khí xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha (*thì khí xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì khí xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng khí xứ không từng sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati gandhāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và khí xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana gandhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là khí xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là khí xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

7- Nhãn Xứ Gốc Vị Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha rasāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì vị xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha rasāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati rasāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng vị xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và vị xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana rasāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là vị xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha rasāyatanaṃ uppajjittha (*thì vị xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì vị xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha rasāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng*

vị xứ không từng sanh trong cõi ấy). Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati rasāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và vị xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana rasāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là vị xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là vị xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

8- Nhãn Xứ Gốc Xúc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì xúc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjittha, kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati phoṭṭhabbāyatanañca uppajjittha.**

Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng xúc xứ không từng sanh trong cõi ấy; còn trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và xúc xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yattha vā pana phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là xúc xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjittha (*thì xúc xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) **và** 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì xúc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacare tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tattha phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjittha** (*Trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng xúc xứ không từng sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacare tattha cakkhāyatanañca uppajjati phoṭṭhabbāyatanañca uppajjittha** (*trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và xúc xứ cũng từng sanh*) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana phoṭṭhabbāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là xúc xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là xúc xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và nhãn xứ cũng đang sanh.

9- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì ý xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana manāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Arūpe tattha manāyatanaṃ uppajjittha no**

ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, pañcavokāre tattha manāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.

Trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì ý xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 cõi vô sắc **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Arūpe tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** (*Trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy*). Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha manāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** (*trong cõi ngũ uẩn thì ý xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

10- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjittha, tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Asaññasatte arūpe tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy; còn trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yattha vā pana dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc **và** 26 cõi ngũ uẩn.

Chi pháp của câu hỏi: 26 cõi ngũ uẩn mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự

phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Asaññasatte arūpe tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** (*Trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, pháp xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên 26 cõi ngũ uẩn là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāre tattha dhammāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** (*trong cõi ngũ uẩn thì pháp xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh trong cõi ấy*) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Trình bày 9 Gốc còn lại tiếp theo tương tự như Nhãn Xứ Gốc.)

Kết Thúc Phần Cõi

Phần Người Và Cõi

(Puggalokāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha sotāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha sotāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati sotāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng nhĩ xứ không từng sanh với người ấy

trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và nhĩ xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhĩ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh thì nhĩ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha sotāyatanaṃ uppajjittha (*thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha sotāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati sotāyatanañca uppajjittha** *(đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và nhĩ xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi

dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp là

chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhĩ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu nhãn đang sanh thì nhĩ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha, sacakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati ghānāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và tỷ xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là tỷ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, sacakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong cõi dục giới và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, tỷ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong

cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới thì tỷ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha (*thì tỷ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, nhãn xứ đang sanh nhưng tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati ghānāyatanañca uppajjittha** *(đối với người hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới thì nhãn xứ đang sanh và tỷ xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là tỷ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong cõi dục giới và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, tỷ xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha ghānāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati *(đối với người hữu nhãn đang sanh trong cõi dục giới thì tỷ xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati rūpāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và sắc xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhân đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với hữu nhãn đang sanh thì sắc xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng:

itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati rūpāyatanañca uppajjittha *(đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và sắc xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong

về trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhân đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô tưởng, sắc xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** *(đối với hữu nhãn đang sanh thì sắc xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati manāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và ý xứ cũng từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu

nhãn đang sanh thì ý xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati manāyatanañca uppajjittha** *(đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và ý xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4

bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như

thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu nhãn đang sanh thì ý xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati, sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết và người vô nhãn đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì pháp xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của 1 tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhãn xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế

sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha** *(đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì nhãn xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati (*thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang

sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết và người vô nhãn đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học hữu nhãn đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha cakkhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu nhãn đang sanh ngoài ra cõi*

Tịnh cư thì pháp xứ từng sanh và nhãn xứ cũng đang sanh) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày giống như Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thiệt xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ**

kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati, saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati.

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới, thiệt xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tỷ đang sanh thì thiệt xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha (*thì thiệt xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ đang sanh*

với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thiệt xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu

tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang*

sanh trong cõi dục giới, thiệt xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu tỷ đang sanh thì thiệt xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thân Xứ Ngọn, trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati, saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati.**

Đối với những người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và ngươi ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tỷ đang sanh thì sắc xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ

chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục). Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với những người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và ngươi ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu tỷ đang sanh thì sắc xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Thiệt Xứ Ngọn)

4- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati, saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tỷ đang sanh thì ý xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ*

từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là

ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati** (***đối với người hữu tỷ đang sanh thì ý xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh***) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

5- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ aghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati, saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha dhammāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati.

Đối với tất cả người đang chết và người vô tỷ đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tỷ đang sanh thì pháp xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người

Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ uppajjati (*thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở,

4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ aghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết và người vô tỷ đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu tỷ đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **saghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha ghānāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu tỷ đang sanh thì pháp xứ từng sanh và tỷ xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

Thiệt Xứ Gốc

(Jivhāyatanamūla)

1- Thiệt Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là thân xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati, sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới, thân xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu thiệt đang sanh thì thân xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha (*thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là thân xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là thân xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới, thân xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu thiệt đang sanh thì thân xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

2- Thiệt Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati, sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu thiệt đang sanh thì sắc xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục). Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4

bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha**

jivhāyatanañca uppajjati *(đối với người hữu thiệt đang sanh thì sắc xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Thân Xứ Ngọn)

3- Thiệt Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati, sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu thiệt đang sanh thì ý xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người

Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi*

sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu thiệt đang sanh thì ý xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

4- Thiệt Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati, sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết và người vô thiệt đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu thiệt đang sanh thì pháp xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*Thiệt xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ đang*

sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ uppajjati (*thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh

quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjitta no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết và người vô thiệt đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha jivhāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu thiệt đang sanh thì pháp xứ từng sanh và thiệt xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Thiệt Xứ Gốc

Thân Xứ Gốc

(Kāyāyatanamūla)

1- Thân Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati, kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì sắc xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và sắc xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, sắc xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati** *(đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì sắc xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

2- Thân Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati, kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, khí xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì khí xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha (*thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na

sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và khí xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục

sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, khí xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha gandhāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati *(đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì khí xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

3- Thân Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati, kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì ý xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp hữu thiệt đang sanh

trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và ý xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjati *(thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ*

từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati** *(đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì ý xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

4- Thân Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati, sakāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết và người vô thân đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu thân đang sanh thì pháp xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Thân xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở và pháp xứ cũng từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ uppajjati (*thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt

của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết và người vô thân đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sakāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha kāyāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu thân đang sanh thì pháp xứ từng sanh và thân xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Thân Xứ Gốc

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha, kāmavacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjati gandhāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, sắc xứ đang sanh nhưng khí xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì sắc xứ đang sanh và khí xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha**

rūpāyatanaṃ uppajjati, kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati.

Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, khí xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì khí xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha (*thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 16 cõi sắc giới

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, sắc xứ đang sanh nhưng khí xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmavacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjati gandhāyatanañca uppajjittha** *(đối với người đang sanh*

trong cõi dục giới thì sắc xứ đang sanh và khí xứ cũng từng sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới

và 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới.

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi dục giới, khí xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 2 bậc Thánh quả hữu học thấp đang sanh trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na sanh của 10 tâm tục sinh dục giới, 33 tâm sở, 3-7 bọn sắc nghiệp, với 11 cõi dục giới là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati** *(đối với người đang sanh trong cõi dục giới thì khí xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày giống như Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjati manāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư và cõi vô tưởng, sắc xứ đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi ngũ uẩn ngoài ra cõi Tịnh cư thì sắc xứ đang sanh và ý xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati, pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang sanh trong cõi ngũ uẩn ngoài ra cõi Tịnh cư thì ý xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjittha (*thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả

hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi Vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư và cõi vô tưởng, sắc xứ đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha**

rūpāyatanañca uppajjati manāyatanañca uppajjittha *(đối với người đang sanh trong cõi ngũ uẩn ngoài ra cõi Tịnh cư thì sắc xứ đang sanh và ý xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc, ý xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **pañcavokāraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati** *(đối với người đang sanh trong cõi ngũ uẩn ngoài ra cõi Tịnh cư thì ý xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu

vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, sắc xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu sắc đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì sắc xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ**

uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati, sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati.

Đối với tất cả người đang chết trong 21 cõi và người đang sanh trong cõi vô sắc, pháp xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu sắc đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì pháp xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, sắc xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha rūpāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha *(đối với người hữu sắc đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì sắc xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ uppajjati (*thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả

hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết trong 21 cõi và người đang sanh trong cõi vô sắc, pháp xứ từng sanh nhưng sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 15 tâm tục sinh ngũ uẩn, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện

trong sát na đầu tiên, với 21 cõi ngũ uẩn, cõi vô tưởng (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sarūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha rūpāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu sắc đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì pháp xứ từng sanh và sắc xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày giống như Tỷ Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha manāyatanaṃ uppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjitthāti?**

Ý xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha manāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, itaresaṃ sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha.

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, ý xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tâm đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì ý xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ uppajjatīti?**

Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjati, sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha manāyatanañca uppajjati.**

Đối với tất cả người đang chết và người vô tâm đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng ý xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người hữu tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh và ý xứ cũng đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha manāyatanaṃ uppajjati *(Ý xứ đang sanh với người nào trong cõi nào)* là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Ý xứ đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5

cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, ý xứ đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*. Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **itaresaṃ sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca uppajjati dhammāyatanañca uppajjittha** *(đối với người hữu tâm đang sanh ngoài ra cõi Tịnh cư thì ý xứ đang sanh và pháp xứ cũng từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ uppajjittha (*Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ uppajjati (*thì ý xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả

đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng

và 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Chi pháp của câu hỏi: 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người Phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng là chi pháp của

câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ uppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ uppajjati** *(Đối với tất cả người đang chết và người vô tâm đang sanh, pháp xứ từng sanh nhưng ý xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên 4 người Phàm, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi tứ uẩn, cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na sanh của 19 tâm tục sinh, 35 tâm sở, 3-7-4 bọn sắc nghiệp, với 4 cõi tứ uẩn, 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **sacittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca uppajjittha manāyatanañca uppajjati** *(đối với người hữu tâm đang sanh thì pháp xứ từng sanh và ý xứ cũng đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người Và Cõi

Kết Thúc Phần Hiện Tại Quá Khứ Thuận Tùng

PHẦN HIỆN TẠI QUÁ KHỨ ĐỐI LẬP

(Paccuppannātītavārapaccanika)

Phần Người

(Puggalavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa sotāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!" (**uppajjittha**).

Vấn ngược: **Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha, tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!" (**natthi**).

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa sotāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở, cho dù nhãn xứ không đang sanh nhưng nhĩ xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana sotāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà nhĩ xứ không từng sanh không có, nhĩ xứ từng sanh với mọi người.

(9 ngọn còn lại từ Tỷ Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Nhĩ Xứ Ngọn.)

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày tương tự Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

4- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjati, tassa jivhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không đang sanh với người nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa ghānāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa ghānāyatanaṃ nuppajjati (*Tỷ xứ không đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh

trong cõi dục giới và người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Tỷ xứ không đang sanh với người nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh

quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở, cho dù tỷ xứ không đang sanh nhưng thiệt xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa ghānāyatanaṃ nuppajjati (*thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà thiệt xứ không từng sanh không có, thiệt xứ từng sanh với mọi người.

(9 ngọn còn lại như Thân Xư Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thiệt Xứ Ngọn)

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

Thiệt Xứ Gốc

(Jivhāyatanamūla)

1- Thiệt Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa jivhāyatanaṃ nuppajjati, tassa kāyāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thiệt xứ không đang sanh với người nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana kāyāyatanaṃ nuppajjittha, tassa jivhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là thân xứ không từng sanh với người nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa jivhāyatanaṃ nuppajjati (*Thiệt xứ không đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thân xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả

đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiên trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Thiệt xứ không đang sanh với người nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh

quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiên trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở, cho dù thiệt xứ không đang sanh nhưng thân xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thân xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa jivhāyatanaṃ nuppajjati (*thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là thân xứ không từng sanh với người nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà thân xứ không từng sanh không có, thân xứ từng sanh với mọi người.

(6 ngọn còn lại như Sắc Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Thân Xứ Ngọn)

Kết Thúc Thiệt Xứ Gốc

Thân Xứ Gốc

(Kāyāyatanamūla)

1- Thân Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa kāyāyatanaṃ nuppajjati, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thân xứ không đang sanh với người nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa kāyāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa kāyāyatanaṃ nuppajjati (*Thân xứ không đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả

đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Thân xứ không đang sanh với người nào thì sắc xứ từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên là chi pháp của câu mở, cho dù thân xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa kāyāyatanaṃ nuppajjati (*thì thân xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà sắc xứ không từng sanh không có, sắc xứ từng sanh với mọi người.

(5 ngọn còn lại như Khí Xứ Ngọn đến Pháp Xứ Ngọn trình bày tương tự như Sắc Xứ Ngọn)

Kết Thúc Thân Xứ Gốc

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

3- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjati, tassa gandhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không đang sanh với người nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa rūpāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là khí xứ không từng sanh với người nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa rūpāyatanaṃ nuppajjati (*Sắc xứ không đang sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì khí xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Sắc xứ không đang sanh với người nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở là chi pháp của câu mở, cho dù sắc xứ không đang sanh nhưng khí xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là khí xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa rūpāyatanaṃ nuppajjati (*thì sắc xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là khí xứ không từng sanh với người nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không*

có!" là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà khí xứ không từng sanh không có, khí xứ từng sanh với mọi người.

(4 Ngọn còn lại như Vị Xứ Ngọn cho đến Pháp Xứ Ngọn, trình bày tương tự như Khí Xứ Ngọn)

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày tương tự Thân Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

2- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa manāyatanaṃ nuppajjati, tassa dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Ý xứ không đang sanh với người nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Từng sanh!".

Vấn ngược: **Yassa vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa manāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào thì ý xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?

Đáp: "Không có!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa manāyatanaṃ nuppajjati (***Ý xứ không đang sanh với người nào***) là câu mở.

Tassa dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 31 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên.

Chi pháp của câu hỏi: không có.

Do đó, đây là câu tiền vấn, vấn rằng: *Ý xứ không đang sanh với người nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy phải chăng?* Đức Phật giải đáp bằng cách đáp ngược rằng *"Từng sanh!"* là câu đáp đối lập lại với câu hỏi, bởi vì Ý xứ không đang sanh với người nào là chi pháp của câu mở, cho dù Ý Xứ không đang sanh nhưng Pháp Xứ từng sanh.

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào*) là câu mở.

Tassa manāyatanaṃ nuppajjati (*thì ý xứ không đang sanh với người ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: không có, khi chi pháp của câu mở không có thì

Chi pháp của câu hỏi: cũng không có giống nhau.

Do đó, đây là câu vấn không, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào thì ý xứ không đang sanh với người ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp hạn chế rằng: *"Không có!"* là câu đáp ngăn lại chi pháp của câu mở, bởi vì người mà pháp xứ không từng sanh không có, pháp xứ từng sanh với mọi người.

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người

Phần Cõi

(Okāsavāra)

(Hãy trình bày phần cõi tuần tự tiếp theo của 10 gốc từ Nhãn Xứ Gốc đến Ý Xứ Gốc)

Phần Người Và cõi

(Puggalokāsavāra)

Nhãn Xứ Gốc

(Cakkhāyatanamūla)

1- Nhãn Xứ Gốc Nhĩ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati sotāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với tất cả người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhãn xứ không đang sanh nhưng nhĩ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và nhĩ xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhĩ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhĩ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha (*thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi vui dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán

đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì nhĩ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi vui dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với tất cả người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người vô nhãn đang sanh trong*

cõi dục giới, nhãn xứ không đang sanh nhưng nhĩ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati sotāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và nhĩ xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha sotāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là nhĩ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, nhĩ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc, với cõi vô tưởng, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha sotāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhĩ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

2- Nhãn Xứ Gốc Tỷ Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha**

cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, rūpāvacarā cavantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati ghānāyatanañca nuppajjittha.

Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhãn xứ không đang sanh nhưng tỷ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và tỷ xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, rūpāvacarā cavantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người

ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cũng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp

và người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng). Người lạc vô nhân đang

sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cũng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp

là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới, nhãn xứ không đang sanh nhưng tỷ xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarā cavantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati ghānāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và tỷ xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng)

và người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng). Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là tỷ xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, tỷ xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 15 cõi sắc giới (trừ cõi vô tưởng).

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarā cavantānaṃ asaññasattānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô tưởng, cõi vô*

sắc thì tỷ xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh) là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Thiệt Xứ Ngọn, Thân Xứ Ngọn trình bay giống như Tỷ Xứ Ngọn)

3- Nhãn Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, sắc xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô sắc thì sắc xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô tưởng, nhãn xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán

quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô sắc thì nhãn xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự Tỷ Xứ Ngọn)

4- Nhãn Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ**

kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse paribbantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha.

Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, Nhãn xứ

đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì ý xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp. Người phàm tam nhân, 4 bâc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người phàm tam nhân, 4 bâc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ acakkhukānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** (*Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn, người vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi vô sắc, nhãn xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse paribbantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì nhãn xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai

quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, Nhãn xứ đang sanh nhưng ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì ý xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

5- Nhãn Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô nhãn đang sanh, nhãn xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì nhãn xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ**

tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati.

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mang quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc

nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Nhãn xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mang quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân hóa sanh vô nhãn đang sanh trong cõi khổ. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và

thai sanh vô nhãn đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc nhãn chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 6 cõi dục giới thấp.

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng.

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acakkhukānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô nhãn đang sanh, nhãn xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha cakkhāyatanañca nuppajjti dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với*

người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì nhãn xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati (*thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì nhãn xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha cakkhāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ không từng sanh nhưng nhãn xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy*).

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha cakkhāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và nhãn xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Nhãn Xứ Gốc

(Nhĩ Xứ Gốc trình bày tương tự Nhãn Xứ Gốc)

Tỷ Xứ Gốc

(Ghānāyatanamūla)

1- Tỷ Xứ Gốc Thiệt Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha, rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati jivhāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới, tỷ xứ không đang sanh nhưng thiệt xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc thì tỷ xứ không đang sanh và thiệt xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục)

và người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới, tỷ xứ không đang sanh nhưng thiệt xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati jivhāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô*

sắc thì tỷ xứ không đang sanh và thiệt xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha jivhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thiệt xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không đang sanh.

(Thân Xứ Ngọn, trình bày tương tự Tỷ Xứ Ngọn)

2- Tỷ Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì tỷ xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục). Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả

đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết*

trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, tỷ xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì tỷ xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không đang sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự Thiệt Xứ Ngọn)

3- Tỷ Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ**

nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha.

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì tỷ xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả

đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4

bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thấp sanh và thai sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ aghānakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, tỷ xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu

hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì tỷ xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng "Phải rồi!" là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và

đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không đang sanh.

4- Tỷ Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ aghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô tỷ đang sanh, tỷ xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì tỷ xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh và thấp sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Tỷ xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh và thấp sanh vô tỷ đang sanh trong cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc tỷ chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3-6 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ aghānakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ**

tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha *(Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô tỷ đang sanh, tỷ xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha ghānāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì tỷ xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha ghānāyatanaṃ nuppajjati (*thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì tỷ xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và tỷ xứ cũng không đang sanh.

Kết Thúc Tỷ Xứ Gốc

Thiệt Xứ Gốc

(Jivhāyatanamūla)

1- Thiệt Xứ Gốc Thân Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃnuppajjatinocatesaṃtatthakāyāyatanaṃ**

nuppajjittha, rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati kāyāyatanañca nuppajjittha.

Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới, thiệt xứ không đang sanh nhưng thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc thì thiệt xứ không đang sanh và thân xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả

đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục)

và người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục

giới thấp (trừ cõi địa ngục) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới, thiệt xứ không đang sanh nhưng thân xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati kāyāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc thì thiệt xứ không đang sanh và thân xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha kāyāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là thân xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không đang sanh.

2- Thiệt Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ**

tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha.

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, thiệt xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì thiệt xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của

10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới.

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang

sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, thiệt xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì thiệt xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không đang sanh.

(Khí Xứ Ngọn, Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự Thân Xứ Ngọn)

3- Thiệt Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhākānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, thiệt xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì thiệt xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ ajivhakānaṃ kāmāvacaraṃ uppajjantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới, người vô thiệt đang sanh trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, thiệt xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong

cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư và người ở trong cõi vô tưởng thì thiệt xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi

Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không đang sanh.

4- Thiệt Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô thiệt đang sanh, thiệt xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì thiệt xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả , bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả , bậc A La Hán

quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thiệt xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người khổ vô nhân, người lạc vô nhân thai sanh đang sanh trong cõi dục giới và là người sẽ chết trong giữa lúc thiệt chưa khởi hiện, gọi là ngay sát na sanh của 2 tâm tục sinh vô nhân, 10 tâm sở, 3 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi dục giới thấp (trừ cõi địa ngục).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư), 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ ajivhākānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô thiệt đang sanh, thiệt xứ không*

đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả , bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha jivhāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì thiệt xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha jivhāyatanaṃ nuppajjati (*thì thiệt xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả , bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thiệt xứ*

không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và thiệt xứ cũng không đang sanh.

Kết Thúc Thiệt Xứ Gốc

Thân Xứ Gốc

(Kāyāyatanamūla)

1- Thân Xứ Gốc Sắc Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người ở

trong cõi sắc giới, thân xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì thân xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, với 11 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, thân xứ không đang sanh nhưng sắc xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả

đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati rūpāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô sắc thì thân xứ không đang sanh và sắc xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha rūpāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là sắc xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng không đang sanh.

2- Thân Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha, rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati gandhāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, thân xứ không đang sanh nhưng khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc thì thân xứ không đang sanh và khí xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới

và người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới, thân xứ không đang sanh nhưng khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati gandhāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc thì thân xứ không đang sanh và khí xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 16 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng không đang sanh.

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự Khí Xứ Ngọn)

3- Thân Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, thân xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì thân xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Vế Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4

bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, với 10 cõi sắc giới (trừ 5 cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ rūpāvacarānaṃ arūpāvacarānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới và người ở trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, thân xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy)*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ asaññasattānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư, cõi vô tưởng thì thân xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha

(*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh và đang chết trong cõi vô tưởng, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng không đang sanh.

4- Thân Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào

thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô thân đang sanh, thân xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy;còn đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì thân xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: "Phải rồi!".

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư)

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Thân xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh

quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 9 tâm tục sinh đáo đại, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 11 cõi sắc giới, 4 cõi vô sắc (trừ 5 cõi Tịnh cư) là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ akāyakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô thân đang sanh, thân xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāsānaṃ tesaṃ tattha kāyāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người ở trong cõi Tịnh cư thì thân xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha kāyāyatanaṃ nuppajjati (*thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: giống nhau.

Do đó, đây là câu hậu vấn, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì thân xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách đáp đồng rằng *"Phải rồi!"* là câu đáp chấp nhận chi pháp của câu mở, bởi vì bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang sanh và đang chết trong cõi Tịnh cư, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở và thân xứ cũng không đang sanh.

Kết Thúc Thân Xứ Gốc

Sắc Xứ Gốc

(Rūpāyatanamūla)

1- Sắc Xứ Gốc Khí Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha, rūpāvacarā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati gandhāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi dục giới, sắc xứ không đang sanh nhưng khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô sắc thì sắc xứ không đang sanh và khí xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, rūpāvacarā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy

trong cõi ấy; còn đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô sắc thì khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới

và người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 16 cõi sắc giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với

16 cõi sắc giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì khí xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi dục giới, gọi là ngay sát na diệt của 10 tâm tử dục giới, 33 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 11 cõi dục giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Kāmāvacarā cavantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi dục giới, sắc xứ không đang sanh nhưng khí xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 16 cõi sắc giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati gandhāyatanañca nuppajjittha** *(đối với*

người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô sắc thì sắc xứ không đang sanh và khí xứ cũng không từng sanh) là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 16 cõi sắc giới

và người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 16 cõi sắc giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc.

Chi pháp của câu hỏi: người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn

sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 16 cõi sắc giới. Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là khí xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang sanh trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na sanh của 5 tâm tục sinh sắc giới, 35 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với 16 cõi sắc giới là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Rūpāvacaraṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi sắc giới, khí xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên người lạc vô nhân, người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi sắc giới, gọi là ngay sát na diệt của 5 tâm tử sắc giới, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 16 cõi sắc giới.

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp

của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **rūpāvacarā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha gandhāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang chết trong cõi sắc giới và người ở trong cõi vô sắc thì khí xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

(Vị Xứ Ngọn, Xúc Xứ Ngọn trình bày tương tự Khí Xứ Ngọn)

2- Sắc Xứ Gốc Ý Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Pañcavokārā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattā cavantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang

viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người đang chết trong cõi vô tưởng thì sắc xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattā cavantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư và người đang sanh trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người đang chết trong cõi vô tưởng thì ý xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4

bậc Thánh quả đang chết trong cõi ngũ uẩn, gọi là ngay sát na diệt của 15 tâm tử ngũ uẩn, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 21 cõi ngũ uẩn (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người phàm tam nhân, 4 bậc Thánh quả đang sanh và đang chết trong cõi vô sắc, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Pañcavokārā cavantānaṃ arūpānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong cõi ngũ uẩn và người ở trong cõi vô sắc, sắc xứ không đang sanh nhưng ý xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattā cavantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati manāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người đang chết trong cõi vô tưởng thì sắc xứ không đang sanh và ý xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi

này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha manāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô

nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là ý xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư. Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ asaññasattaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư và người đang sanh trong cõi vô tưởng, ý xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Người lạc vô nhân đang chết trong cõi vô tưởng, gọi

là ngay sát na diệt của bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với cõi vô tưởng là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ asaññasattā cavantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư và người đang chết trong cõi vô tưởng thì ý xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

3- Sắc Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với tất cả người đang chết và người vô sắc đang

sanh, sắc xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì sắc xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang chết trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Sắc xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người phàm tam nhân, 3 bậc Thánh quả hữu học đang

chết trong cõi vô sắc, gọi là ngay sát na sanh của 4 tâm tục sinh vô sắc, 30 tâm sở, với 4 cõi vô sắc là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ arūpakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với tất cả người đang chết và người vô sắc đang sanh, sắc xứ không đang sanh nhưng pháp xứ từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha rūpāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì sắc xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati (*thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì sắc xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha rūpāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ không từng sanh nhưng sắc xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử của ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha rūpāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và sắc xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Sắc Xứ Gốc

(Khí Xứ Gốc, Vị Xứ Gốc, Xúc Xứ Gốc trình bày tương tự Thân Xứ Gốc)

Ý Xứ Gốc

(Manāyatanamūla)

1- Ý Xứ Gốc Pháp Xứ Ngọn Song Đối

Vấn xuôi: **Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjati, tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjitthāti?**

Ý xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha.**

Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô tâm đang sanh, ý xứ không đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh với người ấy trong cõi ấy.

Vấn ngược: **Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha, tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjatīti?**

Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?

Đáp: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjati, suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjati.**

Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ

không từng sanh nhưng ý xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy; còn đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và ý xứ cũng không đang sanh với người ấy trong cõi ấy.

Trình Bày Chi Pháp Và Phân Tích Về Câu

Trong câu vấn xuôi:

Yassa yattha manāyatanaṃ nuppajjati (***Ý xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào***) là câu mở.

Tassa tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư). Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay

sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Ý xứ không đang sanh với người nào trong cõi nào thì pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên 4 người phàm, 4 bậc Thánh quả đang chết trong 26 cõi, gọi là ngay sát na diệt của 19 tâm tử, 35 tâm sở, bọn sắc nghiệp, bọn mạng quyền cửu sắc diệt lần sau cùng, với 26 cõi (trừ 5 cõi Tịnh cư).

Người lạc vô nhân đang sanh trong cõi vô tưởng, gọi là ngay sát na sanh của bọn mạng quyền cửu sắc khởi hiện trong sát na đầu tiên, với cõi vô tưởng là chi pháp của câu mở trong vế trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Sabbesaṃ cavantānaṃ acittakānaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjati no ca tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha** *(Đối với người đang chết trong 26 cõi và người vô tâm đang sanh, ý xứ không đang sanh nhưng pháp xứ không từng sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong vế sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha manāyatanañca**

nuppajjati dhammāyatanañca nuppajjittha *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì ý xứ không đang sanh và pháp xứ cũng không từng sanh)* là câu đáp trong câu vấn xuôi này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Trong câu vấn ngược:

Yassa vā pana yattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha (*Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào*) là câu mở.

Tassa tattha manāyatanaṃ nuppajjati (*thì ý xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy)* là câu hỏi.

Chi pháp của câu mở: bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư

và bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư.

Chi pháp của câu hỏi: bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư mà thôi.

Do đó, đây là câu hỏi hoàn bị, vấn rằng: *Hay là pháp xứ không từng sanh với người nào trong cõi nào thì ý xứ không đang sanh với người ấy trong cõi ấy phải chăng?*

Đức Phật giải đáp bằng cách nêu lên bậc Bất lai quả đang sanh trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na sanh của tâm tục sinh ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, 4 bọn sắc nghiệp, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của câu mở trong về trước, có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **Suddhāvāsaṃ uppajjantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanaṃ nuppajjittha no ca tesaṃ tattha manāyatanaṃ nuppajjati** *(Đối với người đang sanh trong cõi Tịnh cư, pháp xứ không từng sanh nhưng ý xứ đang sanh với người ấy trong cõi ấy).*

Tiếp đến Ngài nêu lên bậc Bất lai quả, bậc A La Hán quả đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư, gọi là ngay sát na diệt của tâm tử ngũ thiền sắc giới, 30 tâm sở, bọn sắc nghiệp diệt lần sau cùng, với 5 cõi Tịnh cư là chi pháp của cả 2 câu mở và câu hỏi trong về sau mà không có sự phủ nhận đối với câu hỏi, như thuyết rằng: **suddhāvāse parinibbantānaṃ tesaṃ tattha dhammāyatanañca nuppajjittha manāyatanañca nuppajjati** *(đối với người đang viên tịch Níp Bàn trong cõi Tịnh cư thì pháp xứ không từng sanh và ý xứ cũng không đang sanh)* là câu đáp trong câu vấn ngược này, thuộc câu đáp kết luận phân tích bằng cách trực tiếp (đi ngay).

Kết Thúc Ý Xứ Gốc

Kết Thúc Phần Người Và cõi

Kết Thúc Phần Hiện Tại Quá Khứ Đối Lập

Mục lục

Phần Quá Khứ Đối Lập.....5
Phần Người 5
Nhãn Xứ Gốc 5

Phần Cõi 8
Nhãn Xứ Gốc 8
Tỷ Xứ Gốc 20
Sắc Xứ Gốc 29
Ý Xứ Gốc 35

Phần Người Và Cõi.....38
Nhãn Xứ Gốc 38
Tỷ Xứ Gốc 55
Sắc Xứ Gốc 71
Ý Xứ Gốc 82

Phần Vị Lai Thuận Tùng.....86
Phần Người 86
Nhãn Xứ Gốc 86
Tỷ Xứ Gốc 97

Sắc Xứ Gốc 108
Ý Xứ Gốc 116

Phần Cõi 119
Nhãn Xứ Gốc 119
Ý Xứ Gốc 131

Phần Người Và Cõi.....134
Nhãn Xứ Gốc 134
Tỷ Xứ Gốc 150
Sắc Xứ Gốc 163
Ý Xứ Gốc 174

Phần Vị Lai Đối Lập 178
Phần Người.....178
Nhãn Xứ Gốc 178
Tỷ Xứ Gốc 195
Sắc Xứ Gốc 210
Ý Xứ Gốc 220

Phần cõi 223
Nhãn Xứ Gốc 223
Tỷ Xứ Gốc 235
Sắc Xứ Gốc 246
Ý Xứ Gốc 252

Phần Người Và Cõi.....257
Nhãn Xứ Gốc 257
Tỷ Xứ Gốc 280
Sắc Xứ Gốc 298
Ý Xứ Gốc 312

Phần Hiện Tại Quá Khứ Thuận Tùng 317
Phần Người.....317
Nhãn Xứ Gốc 317
Tỷ Xứ Gốc 322
Thiệt Xứ Gốc 327
Thân Xứ Gốc.....331
Sắc Xứ Gốc 335
Ý Xứ Gốc 339

Phần cõi 344
Nhãn Xứ Gốc 344

Phần Người Và Cõi.....369
Nhãn Xứ Gốc 369
Tỷ Xứ Gốc 397
Thiệt Xứ Gốc 415
Thân Xứ Gốc.....432
Sắc Xứ Gốc 447
Ý Xứ Gốc 462

Phần Hiện Tại Quá Khứ Đối Lập.....468
Phần Người 468
Nhãn Xứ Gốc 468
Tỷ Xứ Gốc 471
Thiệt Xứ Gốc 475
Thân Xứ Gốc.....478
Sắc Xứ Gốc 480
Ý Xứ Gốc 483

Phần Cõi 486

Phần Người Và cõi.....487
Nhãn Xứ Gốc 487
Tỷ Xứ Gốc 517
Thiệt Xứ Gốc 534
Thân Xứ Gốc.....551
Sắc Xứ Gốc 566
Ý Xứ Gốc 583

PHƯƠNG DANH HÙN PHƯỚC ẤN TỐNG KINH

Thượng Tọa Chánh Minh

Đại Đức Pháp Hành Katadhammo (Đã cho chúng con files bộ Xứ Song)

Cô Tu Nữ Chánh Tịnh

GĐ: Chị Hồng Mai

GĐ: Chú Minh, Cô Chi

GĐ: Chị Nguyễn Thị Phi Sương

GĐ: Cô Lài

GĐ Chú Minh Từ

GĐ: Cô Yến Huỳnh

GĐ: Cô Nam Hương

GĐ: Em Diệu Anh

GĐ: Dì Huỳnh Thị Định

GĐ: Cô Phật Tử DT

GĐ: Chị Loan Trần

Nhóm Pāramī

GĐ: Khả như

GĐ: Hưng Yên

GĐ: Ma Tồ

GĐ: Mỹ Duyên

GĐ: Phan Đào

GĐ: Mỹ Ngọc

GĐ: Thảo Sam

GĐ: Bảo Phúc

GĐ: Triều An

GĐ: Bảo Quyên

GĐ: Mỹ Ngọc

GĐ: Biển

GĐ: Trâm Anh

GĐ: Quỳnh Anh

GĐ: Ny Ny

GĐ: Nhiều & Khanh

GĐ: Vĩ An

GĐ: Nguyễn Tâm

GĐ: Tâm Khoát

GĐ: Trần Tiến

GĐ: Nguyễn Thu Trâm

GĐ: Như

GĐ: Minh Hiếu

GĐ: Lê Hiền

GĐ: Nguyễn Đức Minh

GĐ: Hồng Cúc

GĐ: Trang Từ

GĐ: Kim My

GĐ: Quang Chức

GĐ: Trâm Hà

GĐ: Vương Ngọc Trân

GĐ: Cô Phùng Điệp

GĐ: Chị Hồng Lý

GĐ: Anh Lê Dũng

Nhóm Subhaddā

GĐ: Chị Khu Nguyễn

GĐ: Chị Nguyễn Tâm

GĐ: Cô Kim Cúc

GĐ: Chị Hồng Bùi

Cô Tu Nữ Diệu Bảo

GĐ: Cô Thúy Thảo Quảng Ninh

GĐ: Cô Công Tằng Hoa

Cô Tu Nữ Như Lý

GĐ: Cô Nguyễn Thị Thanh Trúc

GĐ: Cô Phật Tử Ẩn Danh

GĐ: Chị Phan Ngọc Thuyết

GĐ: Cô Hồ Thuận

GĐ: Cô Helena

GĐ: Chị Nguyễn Thị Diệu Thủy

GĐ: Lê Trần Như Thủy

GĐ: Nham Thế Duyệt

GĐ: LT Phước

GĐ: Nguyễn Hoàng Lan

Quỹ ATsS Ryan Huỳnh

GĐ: Kiều Công Tivi

GĐ: Tiểu Lôi

GĐ: Vũ Hải Yến

GĐ: Trang Huỳnh

GĐ: Trần Anh Quốc

GĐ: Ngô Lý Vương Triều

GĐ: Quỳnh Thành Nam

GĐ: Nguyễn Thị Phương

GĐ: Phương Dung

GĐ: Trung Tín

GĐ: Thanh Huy

GĐ: Ngọc Vàng

GĐ: Thùy Linh

GĐ: Tấn Quang

GĐ: Bích Ngọc

GĐ: Lê Thanh Tú

GĐ: Phạm Thanh Vinh

GĐ: Hồng Yến

GĐ: Huỳnh Tấn Đạt

GĐ: NThiên

GĐ: Phan Thanh Lan

GĐ: Dương Thị Hương Giang

GĐ: Đỗ Thị Ngọc Anh

GĐ: Ngọc Liên

GĐ: Thu Nhi

GĐ: Văn Hải

GĐ: An Nhiên

GĐ: Nguyễn Hoàng Duy Hiếu

GĐ: Võ Kim Hằng&Nguyễn Hoàng Minh Quân

GĐ: Nguyễn Thanh Long

GĐ: Đào Duy Thắng

GĐ: Bích Diệp

GĐ: Cao Đặng Đức

Nhóm Thiện Pháp (C Thái Liên gửi)

GĐ: Nguyễn Thị Kim Bình

GĐ: Trịnh Ngọc Trác

GĐ: Chấn Kiệt- Huyền Trang

GĐ: Huỳnh Ngọc Lăng Chi

GĐ: Phạm Thị Thúy

GĐ: Lê thị Bích Vân

GĐ: Nguyễn Hữu Cường

GĐ: Phạm thị Thanh Hà

GĐ: Phạm Thị Huyền

GĐ: Trần Thuy Kim Ly

GĐ: Nguyễn Hữu Sang

GĐ: Cô Bạch Huệ

GĐ: Cô Nguyễn Thị Thanh (Diệu Thanh)

GĐ: Cô Nguyễn Thị Thanh Thủy

GĐ: Hồ Triều Nam

GĐ: Nguyễn Huỳnh Anh Tuấn

GĐ: Nguyễn Văn Bảy- Phạm Thị Tốt

GĐ: Đồng Thị Thiên Hương

GĐ: Nguyễn Trí Dũng- Nguyễn Thị Nguyệt

GĐ: Đỗ Văn Anh Kiệt- Nguyễn Thị Hồng Anh

GĐ: Đỗ Anh Thư

GĐ: Nguyễn Thị Bạch Tuyết

GĐ: Nguyễn Văn Ánh

GĐ: Ánh Hoa- Ánh Nguyệt

GĐ: Cô Hạnh

GĐ: Nhan Hồng Long

GĐ: Nhan Hồng Lộc

GĐ: Nguyễn Thị Kim Cương

GĐ: Trần Ngọc Vân

GĐ: Cô Chi

GĐ: Cô Hải

GĐ: Huỳnh Thị Ánh Phương

GĐ: Nguyễn Thị Thúy Nhị

GĐ: Nguyễn Thị Hoa Quế

GĐ: Trương Ngọc Bảo

GĐ: Tiêu Nga My

GĐ: Nguyễn Văn Mai

GĐ: Ma Thị Nhung Bi Lợi

GĐ: Lê Thị Kiều Loan

GĐ: Đỗ Hoàng Cường

GĐ: Chúc Hội

Shop Minh Thanh

GĐ: Cô Huệ Nguyễn (Hồi hướng đến mẹ Nguyễn Thị Trình)

GĐ: Cô Nguyễn Thị Mỹ Dung

GĐ: Nguyễn Minh Nguyệt

GĐ: Yến Lâm

GĐ: Tấn Phát

GĐ: Nguyễn Thị Hạnh

GĐ: Hang Phat

GĐ: Ông Lê Văn Trang (PD Trí Năng)

GĐ: Vi Thị Nữ Hạnh

GĐ: Cháu Trần Gia Mỹ

GĐ: Chị Nhật Phương

GĐ: Chị Phương Tâm

Nhóm Phật Tử Chùa Siêu Lý

GĐ: Chị Lê Đào

GĐ: Chị Minh Trang

GĐ: Cô Lê Thị Bạch Liên

GĐ: Cô Đức Hiền Diệu Linh

GĐ: Chị Diệu Thanh

GĐ: Chú Nguyễn Trí Đức

GĐ: Chị Nguyễn Thị Tuyết Sương

GĐ: Cô Lê Thị Thúy Nga

GĐ: Cô Tam Thanh

GĐ: Cô Tina Nguyễn

GĐ: Con Cô Diệu Thiện

GĐ: Em Võ Tường Vi

GĐ: Cô Trịnh Thị Loan

GĐ: Em Phương Trần

GĐ: Cô Đặng Thị Bích Hiền

GĐ: Lu Huỳnh Thanh Huy

GĐ: Hương Nguyễn

GĐ: Cô Nguyên Nhàn

GĐ: Cô Liên Thảo

GĐ: Em Ngọc Trang& Minh Tuấn

GĐ: Châu Phước

GĐ: Lê Nguyễn Vi Phương

GĐ: Huỳnh Văn Tuấn

GĐ: Dương Thị Tuyết

GĐ: Hồng Đợi

GĐ: Soul An

GĐ: Em Đức Minh Ngạn

GĐ: Tịnh Hạnh- Hoàng Long

GĐ: Trần Tấn Triệu

GĐ: Cô Tạ Thị Mỹ Duyên

GĐ: cô Dương Thị Tuyết Thanh

GĐ: Cô Lê Thị Kim Anh

GĐ: Cô Nguyễn Thị Ngọc Anh

GĐ: Nguyễn Văn Thuận& Thang Ngọc Nga

GĐ: Lê Hiền

GĐ: Nguyễn Trung Hiếu

GĐ: Phạm Thị Ngọc Ngân

GĐ: Phạm Khả Tú

IDAṂ ME PUÑÑAṂ

NIBBĀNASSA PACCAYO HOTU

Chúng con thành tâm hoan hỷ và tùy hỷ công đức của Quý Ngài và Cô, Chú, Anh, Chị đã nhiệt tâm đóng góp tịnh tài để tác phẩm này sớm được thành tựu tốt đẹp.

Với thiện nghiệp nhóm chúng con đã gieo vào Tam Bảo. Nguyện trong vòng sanh hữu cho chúng con duyên lành càng tăng trưởng sớm chứng ngộ Nip-Bàn như ý nguyện.

SĀDHU! SĀDHU! SĀDHU!

HỘI LUẬT GIA VIỆT NAM
NHÀ XUẤT BẢN HỒNG ĐỨC
65 Tràng Thi, phường Cửa Nam, Hà Nội
Email: nhaxuatbanhongduc65@gmail.com
Điện thoại: 024.39260024 Fax: 024.39260031

GIẢI THÍCH BỘ SONG ĐỐI XỨ SONG, QUYỂN 2
Tác giả: Saddhamma Jotika; Thượng tọa Khải Minh dịch

Chịu trách nhiệm xuất bản:
Giám đốc PHẠM THỊ MAI
Chịu trách nhiệm nội dung:
Tổng biên tập NGÔ THỊ HỒNG TÚ
Biên tập: Phan Thị Ngọc Minh
Trình bày: Tịnh Hạnh

Đối tác liên kết:
Phạm Thành Nhiên
CHÙA SIÊU LÝ
Địa chỉ: 681/6 Hậu Giang, Phường Bình Phú, TP. Hồ Chí Minh

In 600 cuốn, khổ 14.5 x 20.5 cm In tại: Xí nghiệp In, VPP, bao bì, FAHASA, Lô B26/II-B27/II đường số 5 Khu công nghiệp Vĩnh lộc, P. Bình Tân, TPHCM. Số XNĐKXB: 1588-2026/CXBIPH/07-38/HĐ ngày 24 tháng 04 năm 2026. Số QĐXB của NXB: 917/QĐ-NXBHĐ cấp ngày 13 tháng 05 năm 2026. In xong và nộp lưu chiểu năm 2026. Mã số sách tiêu chuẩn quốc tế ISBN 978-632-01-2790-0.